

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKÜ POLITIKAI KÖZLÖNY.

ELŐFIZETESI ÁR:
Egész évre . . . 12 kor. Negyedévre . . . 3 kor.
Félévre . . . . 6 kor. Egyes szám ára 20 fillér.

Felelős szerkesztő:
BITTERMANN SÁNDOR.

Kiadótulajdonos:
BITTERMANN NÁNDOR.

Hirdetéseket és nyiltéri közleményeket
a kiadóhivatal vesz fel és azok előre fizetendők.
MEGJELEN MINDEN KEDDEN ES PENTEKEN.

Október 6. ünneplése.

Buday Gergely, városi törvényhatósági bizottsági tag főispánunk utján azzal a hazafias indítvánnyal járult a törvényhatósági bizottság elé, hogy a törvényhatóság gyászistentisztelettel ünnepelje október 6-ikát, mint a magyar nemzet halottak napját s aki egy volt, az e napon vértanuhalált halt tizenhárom közüls akinek vértanúságát ez ideig egyedül dicsőíti külön emlékmű, Schweidel József szobrának talapzatára tegye le a kegyeletes emlékezés virágkoszoruját e gyásznapon.

Városunk hazafias érzésű közönsége, mint lapunk évkönyveiből kitűnik, már évek óta kegyeletes lélekkel áldoz e nemzeti gyásznapi emlékének. Köz tudomásu dolog az is, hogy épen e kegyeletes emlékezésből sarjadzott ki az eszme, hogy maradandó emlékekkel jelöljük meg a házat, hol városunk nagy vértanúja született s ércalakja lelkesítse az utódokat a szabadságért, melynek ő martírja lett.

Azonban attól a pillanattól fogva, melyben az egész ország küldötteinek jelenlétében lepleztük a megdicsőült

szabadsághősnek ércalakját a Szabadságtéren s a város törvényhatósága ünnepies fogadalommal általvette őrizetét és gondozását, a remek nemzeti ajándék a törvényhatóságot is kötelezi Schweidel József és október 6-ika emlékének ünnepelésére.

Nincs is kétségünk az iránt, hogy a törvényhatóság tudni fogja kötelességét s nem fog kitérni teljesítése elől. Mi csak azzal szeretnők még megtoldani az indítványt, hogy a törvényhatóság feje, mint más nemzeti ünnepelés alkalmával, ugy ezuttal is hívja meg a kegyeletes ünnepre a hatóságokat, de különösen tegye meg a kellő lépéseket az iránt, hogy az iskolafentartó hatóságok engedjék el iskoláik növendékeit ez ünnepre, hadd szívják tele lelküket az eszmékkel, melyekért nagyjaink nemcsak élni, hanem halni is tudtak s mindnyájunknak meg kell tudnunk halni, ha azt akarjuk, hogy nemzetünk az idők vésszivatarjai között, mint szirt a háborgó tenger közepén, rendületlenül képes legyen megállani.

Buday Gergely indítványa így szól:

Méltóságos főispán ur!

Tekintetes törvényhatósági bizottság!

Az 1905. év Pünkösdi havának 18-ik napja Zombor város történelmében arany betűkkel van felírva; mert e napon a magyar törvényhozás és az egész ország színe előtt leplezte le a szobrot, melyet a „Schweidel Bizottság“ országos gyűjtésből emelt. Emlékezetes marad e nap, mert ekkor oly ünnepe volt városunknak, melyre mindenkor büszkeséggel tekinthet vissza. Városunk eddig egyedül álló, melyben a 13 aradi vértanuk egyikének külön szobra hirdeti a magyarság magasztos eszméjét. Itt áll a Schweidel-szobor, mely már városunk tulajdonát képezi. Az a szerény bizottság, mely lankadatlan buzgalommal és hangyaszorgalommal működött, hivatását befejezte.

A szobor a város tulajdona, miből önként következik, hogy azt a napot, mely a magyar nemzet történelmében örökké gyásznap marad, hogy azt nyomtalanul eltűnni ne engedje. Október 6. előtt állunk, a vértanu szobrát először köszönti e gyásznap emléke. Hazafias kötelessége tehát városunknak, hogy a magyar nemzet e halottak napján a megemlékezés kegyeletes koszorujával aldozzon e nap emlékének. Miért is indítványozom, hogy mondja ki Zombor város törvényhatósága:

1. hogy október 6-át évenként gyászistentisztelettel egybekötött ünnepélyvel megünnepeli;

A „BÁCSKA“ TÁRCÁJA.

Ébredés.

(Montignoso grófnő nem rég megjelent verskötetéből.)
Fordította **Grosschmid Mária.**

Ültél mellettem — kezem a kezében,
Oly lángolón csüggött rajtam szemed,
Hangod hatalmas, kábitó varázsa
Szép álmokba ringatta lelkemet.

Gyöngéden, vágyakozva átkaroltál,
S felejtve a világot kebleden,
Hozzád simulva halkán azt susogtam:
„Tied vagyok . . . s te üdvöm, mindenem!”

De felriadtam ah szép álmaimból!
— Míg ajkamon még forró esőköd égett —
Küzdelmeket — s egy összetört szívet,
Bűt — szenvedést adott a rideg élet . . .

Tengeri utazás.

Két közepes koru, jól öltözködő uri ember beszélget a Villám szűkös fődélzetén.
— Nem a szokásos konvencionelle lügét hangoztatom, ha azt mondom, hogy őszintén örvendek az ön ösmeretségének.

— Tökéletesen az én érzelmeimet fejezte ki most, köszönöm.

— Készörömet dobom sutba az én ügyetlen időbeosztásomat és Nápolyig teljesen az ön szakavatott vezetésére bízom magamat, csak valahogy terhére ne legyek, mert ezt sohase bírnám megbocsájtani magamnak.

— Szót se erről, kérem. Az első utazásnál szerettem a magányt, jobban magamba mélyedtem, hogy a nyert benyomásokat rendezhessem és helyükre rakhassam és a megfelelő címkével elláthassam. Most, negyedik olasz utamban, tágasabb látókörömben szükségét érzem már mnemoteknikai nézőpontból is, hogy gondolataimat mással is közöljem. De meg látni és hallani akarom, minő hatással van egyik-másik műremek vagy szép tájrészlet másvalakire, hogy emlékeimet ne csak fölfrissítem, hanem megkritizálva őket, kiválogassam a javát. Látja már, hogy nem önzetlenül vállalom a esicszerű szerepét.

— Azért az én hálás kötelezettségem egy cseppet se fog csökkenni. Mélyen sajnálom, hogy a Nápoly—Marseille—Genfi utra önnek most nincs kedve.

— Kedv, kedv! Jó, hogy az ember nem töltheti kedvét kénye szerint. Jó azért, mert a vágyakozásban rejlik a boldogság érzésének nagyobb része és azért is, mert az élvezés tulhalmozása föltétlenül fáradtságot, benuást és végül esőmört okoz. Milyen hajóra váltott jegyet Nápolyból Marseillebe?

— Az osztrák Lloyd társulatára.

— Kár. Mondhatom, hogy a Nord-deutscher Lloyd hajói kényelem dolgában annyira fölülmulják az osztrák társulatéit, mint ezek a magyar-horvátéit. Ezek a mi hajóink, a tengeri utak vicinálisai és amig teljesen el nem kopnak, még ők segítik a tengermelléki vasutak részvényeseit magasabb osztalékhoz. Nem szeretek jóslgatni, különösen a tengeren nem, de nagyon furcsállanám, ha ma éjjel nem lepne meg bennünket egy kis tengeri betegség.

Mosolyogtam a tapasztalatlan utitárs elhalványodásán. Rövid pár óra mulva, hej, de letört az én főnnhézjazásom. Ugy két és három óra között éjjel után gyakorlati tanfolyamban megtanultam a tengeri betegségről nagyobb tisztelettel és több tapasztalás alapján elmélkedni.

2. hogy minden évben a szoborra koszorút helyez;

3. hogy ezen ünnepség rendezésére évenként Zombor város polgáraitól álló rendező bizottságot küld ki.

A piacok drágasága.

Mindenfelé az országban arról panaszkodnak, hogy a piacok napról-napra drágulnak. Maga a főváros, hová a környékbeli községek nagy mennyiségben szállítanak élelmi árut, ahol a választék oly felette nagy és amely városnak minden részében kitűnő piacok és vásárcsarnokok vannak, mozgalmat indított a drágaság ellen, mert hovatovább a polgárság egzisztenciája forog veszedelemben.

A kispénzü emberek nagy tömege éppen úgy a piacra van utalva, mint a vaskos tárcájú uriemberék kicsiny társasága.

Próbálnak is mindenféle szabályrendeleteket hozni, hogy az árukinálók kapzsi és bestiális meggazdagodási szenvedélyeit korlátozzák és a vásárlóknak jogokat biztosítsanak a piaci hiénákkal szemben. A fulmináns rendeleteket pedig éppen a piaci kofa sajnálja le, az röhögi le a legjózanabb papiros védekezést.

Nem is lesz addig a papiros védekezésnek kézzel fogható eredménye: amíg a hazai mezőgazdaság konzervatív elméleteken nyugszik és amíg a mezőgazdaság nem ismeri a belterjes gazdálkodást, amíg mindenütt a hazában nem alkotunk zöldség-, gyümölcstermő kerteket, amíg mindenütt nem lesznek baromfitenyésztő telepek, tejszállító szövetkezetek, amíg a kínálat nagyobb lesz, mint a kereslet.

A mi gyenge, konzervatív gazdálkodásunk okaiból a bolgár és a szerb

nép takaros vagyont gyűjt magában az Alföldön, az agrárvilág közepében.

Látjuk, hogy a bérelt földért mily összegeket képesek fizetni s látjuk, hogy az ő suttyó gyerekeikkel a földművelés legkönnyebb, pepecselő munkájával hogy megtollasodva hagyják itt össze a földet, mely nekik egész évre kenyeret, öregségükre vagyont biztosít.

Nagy baj, hogy oly helyeken is, ahol a fogyasztási szövetkezeteket felállították, a népet nem tanítják meg zöldségtermelésre, baromfitenyésztésre, hanem ehelyett örömmel konstatálják, hogy a beltelekszamba menő földeken is búzát, rozsot termelnek.

A tiz évről tiz évre összeállított statisztika örvendetes népesedésről ad bizonyítványokat, de fehér holló számba megy az a jelentés, mely a vidékeknek arról a változó gazdasági rendszeréről adna tanúságot, melyet fennebb érintettünk. Magyarán: a népesség szaporodik, a kereslő, a vásárló közönség egyre nagyobb tért foglal el, de a kínálat ma is az, ami 2—3 évtized előtt, sőt a kartelrendszerrel dolgozó iparosok és élelmi árulók miatt a kínálat egyre-másra fogy. Nagy vásárok voltak hajdanában úgy az Alföldön, mint Erdély és a Felföldön, ahol liangos volt a piac a megelégedettek szavától. Ma itt-ott árul egy-egy szücs, itt-ott beszélnek jó vásárokról, mert a kartelrendszer miatt inkább haza viszi portékáját a mester, mintsem a kapzsi elveket sutba dobja a biztos, de kevesebb bankóért.

A kartelrendszer miatt eszünk olyan hust, melyben kitérik a fogunk. A kiviteli kereskedelem miatt egész napi keresetünket adjuk oda egy-egy pár csirkéért s mely egy jól hizott verébnél alig nagyobb.

Városunk intézőségének, de a legkisebb falu előljáróságának sem volna szabad megengedni, hogy a bécsi piacra már az éjjeli órákban garmada számra vásároljon az ügynökök toladó serege, mely minden jobb falatot kiragad a kezünkől és nekünk csak az alját, a söpredéket hagyja.

Várja be az az ügynök, amíg a város közönsége szükségletét fedezte s ha olyan biztos és jó az ő pluzéja a kínálóknak, bizonytal az ügynökök számára is termel eleget a termelő közönség.

Ezt az észrevételünket jól jegyezzék meg városunk urai. Fontos nagy érdek ez, mely immár hangosan követeli a megvalósítást. Az adózó polgárok egy olyan jogát érintjük itt, melyet valóban élvezni akarunk.

S mi azt hisszük, hogy a kenyérkérdéssel foglalkozó, adózó polgárok észszerű jogos óhaja oly világosan beszélt, hogy a város urai feltétlenül kezdet fognak a piaci mizériák megszüntetésére, amely immár állandó témául ott ül azokon a verejtékkal dolgozó, kenyeret kereső családapák homlokán, kik a mostani állapotokat oly régen tűrik, kik oly régen haszontalanul panaszkodnak, kik eddig hiába vártak valamelyes intézkedést.

Jól jegyezzük meg, hogy a polgárok e nagy sérelmén a legsürgősebb feladat segíteni s nem lehet nagyobb ambíciója egy városnak vagy községnek sem, mintha polgártársai megelégedettek.

Ez a városok legszebb politikája és egyben a leghasznosabb is, mert a közintézményekkel megelégedő polgárság képes városát előbbre vinni minden ügyekben.

Annak a vízi zsákutcának, mely a térképen adriai tenger névvel van jelölve, az északi csücskében haladtunk, valamivel Pólán túl, amikor hajónk megszünt egyszerű gőzerőre berendezett tengeri jármű lenni és felesapott hancurozó tengeri szörnyetegnek. Sötét volt, csillag nem mutatkozott. A hajó oldalán meg látni lehetett az éles eleje által hasított hullámoknak bodros taréját, de arrébb már csak néha-néha villant meg a hullámhegy domboru oldala tompított acélszürke színben. Az ütemes rendülések meghosszabbodott időközökben érezhetők, mintha a gépezetben valami nem volna rendben. A szél süvölt pihenes nélkül, egyformán. A változatosság hiánya megbénítja hallószervünket. Védett helyre huzódunk. Pedig nem volt igazi viharos fürgeteg. Inkább a szabad tengerből északra rajzó hullámok segítettek az öreg bóra kis umokájának, hogy hajónkból ördögmetellát csináljon magának.

Mikor a hajó a hullámvonulás irányában halad, előre-hátra bukdaesol, hol az ormánya van lent a vízben, hol meg a másik vége. Ezt a hintázást meg lehet szokni. Hanem, ha a hajó utja hátántul metszi a hullámvon-

ulást, akkor a hintázást oly formán zavarja, hogy az óriási esolnak jobbról balra és viszont hajbókol, közbe pedig aszerint, amint az egyik vagy a másik indító erő tulsulyra vergődik, hirtelen nagyot reng, valósággal ugrik egyet-egyet, mint mikor a nagy ivben sebesen mozgó hinta köteleit valaki hirtelen megragadja.

Miképen betegszik meg az ember ilyenkor, arra többféle magyarázat van. Én persze az enyémet tartom helyesnek. Közre adom. Az igazságos kritika talán a helyesnél helyesebb megfejtést talál, sőt talán az enyhítő vagy éppen segítő gyógyszer megösméréséhez is egyengeti majd az utat.

Az akaratunknak alávetett izmok legnagyobb része páros, megvan a test egyik oldalán és megvan a másikon, valahányszor az egyik oldalon levőt működésbe hozzuk, önkénytelenül akeióba lép a megfelelő izom a másik oldalon is, de itt már nem az eredmény, vagyis a mozgás céljából, hanem hogy a mozdulat okozta egyensúlyzavart kiegyenlítse. Ugyancsak a test egyensúlyának fenntartására működésbe lépnek minden mozgás-

nál más izomesoportok is, anélkül, hogy ezeket mi akarva megindítottuk volna.

A fiziológia ezt így mondja. Minden aktív mozgás létrehozására szükséges idegingerlésből egy részmennyiség a megfelelő szomszédos idegekre hat, ezek reflex uton ingerületbe jönnek és így ered az egymás mellé rendelt — koordinált — izommunka, mely lehetővé teszi, hogy testünk a mozgás ideje alatt egyensúlyban maradjon.

Az is bizonyos, hogy az élő idegnek a működése akkor folyik le célszerűen, ha egy határozott mennyisége az ingerületnek éri, ennél több vagy kevesebb már zavart okoz és pedig vagy erősebb, vagy gyöngébb izomműködést vált ki a szükségelnél, sőt a túl-erős ingerület egészen megbénítja az ideget. Sűrűn előforduló, látható példája ennek a gerincagybántalomban szenvedők mozgása. A megfelelő ingerület mennyiségét hosszas gyakorlat által szabja meg az agyvelő, majd nem teljesen függetlenül az öntudattól. Ámde ha valamely külső behatás alatt elvész, vagy megbomlik az agyvelőnek az ingerület mennyiségét értékelni bíró képessége, akkor természetesen vége az egyensúlynak is a különböző

H i r e k.

Aljegyzőválasztás. Szépligeten a leköszönt Utry Máté aljegyző helyébe Égi Lajos bácsótvárosi aljegyzőt egyhangulag megválasztották.

Magyarország új szigete. A Magyarország és Horvát-Szlavon-Dalmátországok közötti határvonal megállapítására kiküldött bizottság Karácson Gyula kir. tanácsos, alispán és Szerémszég alispánjának vezetése mellett folyó hó 13-tól 16-ig tartott helyszíni szemlék és tanácskozások során új szigettel gazdagította hazánkat. A vegyes bizottság az 1870-ben felvett határleírás jegyzőkönyve alapján 1872-ben készült legrégebb katonai térképek szerint Urosov, másként Pein-szigetet (mely eddig úgy a horvátországi telekjegyzőkönyvbe, mint a magyarországi telekkönyvi betétekbe föl volt véve) Magyarországnak ismerte el. A határvonal többi részét az 1872-iki katonai kataszteri térkép alapján változás nélkül állapították meg. A törvényhozás véglegesen fog dönteni a bizottsági megállapodások alapján s kétségkívül az ország területéhez fogja csatolni a halászatra fontos dunai szigetet.

Választás. A „Cservenikai mezőgazdasági népbank mint részvénytársaság“ az elhalálozás folytán megüresedett igazgatói állásra múlt vasárnap tartott rendkívüli közgyűlésén egyhangulag Wagner Henrik tanítót választotta meg.

Gazdasági bizottság ülése. Zombor szab. kir. város gazdasági és pénzügyi bizottsága folyó évi szeptember hó 23-án délelőtt 10 órakor a városháza tanácstermében ülést tart, amelyen a városi házipénztár, a közevési alap és a nyugdíjalap 1906. évi költségelőirányzata kerül tárgyalásra.

Óvónó választás. A bácsótvárosi kisdédővó intézethez Kupuszárevits Milicát, zombori földinket óvónővé megválasztották.

Jegyzők országos kongresszusa. Makay István ráckevei és Kiss János vasszécsényi jegyzők meghívót bocsájtottak ki, melyben az ország összes jegyzőit és segédjegyzőit Budapestre a vármegyeház tanácstermében folyó évi szeptember hó 24-én d. e. 10 órakor tartandó országos kongresszusra meghívják. Ez uton is felkérlik a vármegye jegyzőit és segédjegyzőit karát, hogy akik külön meghívót nem kaptak volna, de

a mozgalommal rokonszenveznek, minél tömegesebben jelenjenek meg. Az országos kongresszus tárgysorozata: 1. A jegyzői szövetség megalakítása. 2. A magyar jegyzők országos hitelszövetkezetének megalakítása s ezzel kapcsolatban több szociális kérdés megvitatása. 3. Hivatalos sajtóorgánium létesítése, illetve ilyenek megválasztása s ezzel kapcsolatban egy állandó nyomda kijelölése, esetleg megszerzése. 4. Felmerülő indítványok. — Nem kételkedünk, hogy a kongresszus országos érdekü fontosságára való tekintetből, vármegyénkből is többen részt fognak venni a kongresszuson.

Tanítók fizetésemelése. Az ujvidéki felekezeti tanítók kérvényt nyújtottak be a városhoz, melyben — tekintettel a drágaságra — fizetésemelést és lakbért kértek. A gazdasági bizottság múlt héten tartott ülésében foglalkozott a tanítók kérelmével és egyhangulag 200 koronát szavazott meg fizetésemelésül. Ami a lakbért illeti, két indítványt adtak be. Az egyik Lovrekovits Ferencé, mely a férfitanítóknak 340 korona, a nőtanítóknak pedig 260 korona lakbért ajánl megszavazni. A másik indítvány Bradvarovits Koszta indítványa, mely a tanítók ebbeli kérelmének elutasítását javasolja. A megejtett szavazásnál 4-en Lovrekovits indítványa mellett, 4-en pedig Bradvarovits indítványa mellett szavaztak. Így tehát szavazategyenlőség lévén 4—4 ellen, maga Szalay Lajos polgármester mint elnök döntött a tanítók mellett. Ily értelemben tesz a gazdasági bizottság előterjesztést a törvényhatósági bizottságnak.

Cselédsegélypénztár. Zombor szab. kir. város tanácsa az összes földbirtokosok és gazdasági cseléd tartó egyénekhez felhívást intézett, hogy amennyiben az évenkénti segélypénztári díjak kivetésének megtörténte után cselédjeik személyében változás történt volna, ezt az újonnan felfogadott cseléd könyvének bemutatása mellett a városi adóügyi osztálynál jelentsék be a munkába lépéstől számított 15 nap alatt, nehogy az illető cseléd az összeírásai lajstromba fel nem vétetvén, az esetleges segélyre való igényétől elessék.

Tűz. Mike István topolyai lakos házának udvarán egy náddal fedett 5 öles hosszú melléképület kigyulladt s teljesen leégett. A kár a biztosítás révén megtérül. A tűz keletkezése ismeretlen.

Dalárdánk működésének megkezdése. A zombori polgári kaszinói dalárda a nyári szünetek után ismét megkezdte munkáját. Mint értesülünk, október hó 4-én, a király névnapja alkalmából Perosi Lőrinc világszerte híres 3 szólamu miséjével fogja gyönyörködtetni a plébániatemplomban az ajtatoskodó közönséget. Számtalanszor volt alkalmunk dalárdánk művészi színvonalon álló énekszámában gyönyörködni, kérjük a dalárda vezetését, hogy ne zárkózzék el a közönségtől. Adjon alkalmat akár hangverseny, akár matine rendezésével, hogy mi is élvezhessünk sok fáradsággal és szorgalommal elért munkájában. A nyilvánosság előtti szereplésével a dalárda fokozza működő tagjainak ambícióját, növelheti biztosságát és erősítheti hírnevét. — Felkértnék a dalárda tagjai, hogy a gyakorló órákon és pedig: Hétfőn I. tenor, kedden II. tenor, szerdán I. bassus, csütörtökön II. bassus és pénteken az összpőbőn mindenkor 6—7 óráig megjelenni sziveskedjenek.

Szanatóriumi bizottság városunkban. Ugy értesülünk, hogy még e hónap folyamán a József kir. herceg sanatóriumi bizottsága meg fog alakulni. Az ügy nemes szívek kezében van. S bizonyos, hogy a népmentés ügyéért városunkban is lesznek áldozatkész és nemes szívek.

Az ujvidéki „Matica“ botránya. A „Matica“ Ujvidéken tartott szombati közgyűlésén két tag oly heves módon szóalkozott össze, hogy végre tettelegességre került a dolog. Az incidensnek előzményei ezek: A radikálisok nem voltak megelégedve a „Matica“ elnökségével, dacára annak, a régi elnököt, Hadzsics Antalt, az összes tisztviselőkkel együtt tavaly újra megválasztották. Az idén pedig már jóval a közgyűlés előtt észrevehető volt a radikálisok tulizgatott hangulata. A mostani közgyűlésen elnökölő Hadzsics számolva e körülményről, az ülés megnyitásánál arra kérte a körülbelül 260 tagot, hogy őrizzék meg higgadságukat, hogy ezáltal a közgyűlés méltóságát és nyugodt lefolyását biztosítsák. A radikálisok az egész gyűlés alatt éktelen lármát vittek végbe. Végre is, nagynehezen sikerült az évi jelentést felolvasni és tudomásul venni. Hadzsics Antalt ismét megválasztották elnöknek, még pedig majdnem egyhangulag. A választás eredményét óriási zajjal fogadták az ellenzékiek, miközben dr. Iliés Bránkó, a nemzeti alap ügyésze és a radikálisok egyik korifeusa és Tapavicza Momcsilo mérnök és ismert atléta között rendkívül heves szóváltás támadt, amely azzal végződött, hogy Tapavicza tetteleg inzultálta Iliését.

izmok működésében. A gyakorlott fül rögtön meghallja, hogy az izgatott zongorázó több erővel üti a billentyűket, mint amennyi kell.

A magas helyen vagy tulsebesen haladó járművön bennünket érő szédülésnél szintén ilyenformán van a dolog, csak hogy itt még marad egy szilárd pont: a föld; míg a tengerjáró hajón minden mozog a hajó, a víz és az égboltozat is. Rendes viszonyok között a megfelelő izmokhoz eljut a szükséges ideg ingerület az agyvelőből, hogy no most tartsd a gazdádat erősebben balról, mert jobbra hajolt, vagy hátul, vagy máshol, hogy el ne dőljön anélkül, hogy erről eleve tudomásunk volna. Igen, mert ilyen esetekben az idegáramok a napról-napra, óráról-órára jól kitaposott csapáson haladnak. A szokatlan körülmények között szintén akarnának segíteni.

Megy a kérdés gondolatsebességgel az agyvelőbe — édes kis gazdánk, mit csináljunk, ha itt támogatunk, nem elég jó, ha ott, az se vezet célhoz, parancsolj, hogy és mint csináljuk. Igen ám, de a gazda nem szokta meg ilyen körülmények között rendelkezni, kipked-kapkod és a nagy izgalomban sok

hiábavaló mozgást végeztet. Hát tessék leülni vagy lefeküdni, tanácsolja valaki.

Valamennyit segít is ez, de egészen nem, mert van a testben egy vékony, lapos, nagy kiterjedésű izom, amely soha, de sohase nyugszik. Mindig akad dolga épügy, mint a szivizomnak. A rekeszizomra gondolok, arra a folyvást mozgó válaszfalra, mely elkülöníti a mellüregt a hasüregtől. Minden lélegzétvételnél le (belégzés) és fölszáll (kilégzés) a süvegformájú teteje, mintha egy kauszucsukmának a szélét valaki ütemesen széthuzogatná és megint eleresztené.

Kacagás, sírás, köhögés, esuklás és más ide nem jegyezhető működések mind az ő közvetítésével történnek. Hiába ülünk vagy fekszünk, ő dolgozik és a szédüléses izgalomban övé az oroszlánrész. Egyszerre úgy akar segíteni a dolgon, hogy javarésze megfeszül — a tulingerlés következtében — és ezáltal igen erősen nyomja a közvetlenül alatta fekvő zsigereket, a májat és főleg a gyomrot. Ide érkezünk hát — elég kanyargósan — a tengeri betegség saliens punctumához. A gyomor maga is izgatott, egyideig türi ezt az állandó nyomást, aztán elfogy a

türelme és tótágast áll. Kidob magából fölfelé, mint valami geysir mindent, ami benne van és még többet. Igenis többet, mert ebben a testi válságban a szegény gyomor megszűnik fölszívó szerv lenni, inkább leszűri a felcsigázott ideg- és izomrendszer fáradási termékeit és kinos erupeiókkal kiveti magából. Az anarchikus középpont az ő ötletszerű és egymásnak utjában haladó ingereivel tönkre zavarta az egyes szervek célirányos működését, végre a tehetetlenség érzése kezd dominálni és a szegény agyongyötrődött pasas legjobban szeretne már mélyen lent, vagy akárhol — pihenni. Mindegy már neki, ha álom, ha halál lepné meg, csak pihenni, mert azt a zürzavarosan fájdalmas zaklatottságot nem bírja ki tovább. Ez aztán a teljes deroute, melyből az akaratnak legkisebb szikrája is kihalt.

Elterjedt hiedelem, hogy amint megpillantja az ember a partvidéket, rögtön elmúlik az egész rosszullét. Nem mondom, az egészséges jó gyomru embernél ez így is előfordulhat, hanem a legtöbb esetben jó sokáig érzi a belső devalvációt és csak jó vártatva csitul el a belső felfordalt világ. Jómagam is már félóránál tovább nézegettem az an-

Ügyvédestély. A zombori ügyvédegyület, melynek egyik törekvése: városunk társaséletének fejlesztése. 16-án szombaton, a Vadászkiert szálló kerthelyiségében sikerült estélyt rendezett. Vacsora után a fiatalság tánca perdült. Halm Marusza, Jovánovics Leona és Matild, Kaczvinszky Marietta, Michels Margit, Raab Jolán és Predragovics Stanci urleányok pompásan mulattak, mert a nagyszámu és táncakész fiatalság kézzel-kézzel adta őket. A jókedvű mulatság a reggeli órákban ért véget.

Lázongás Csurogon. Mint értesülünk, Csurogon szombaton nagy lázongás volt a réti földek bérbeadása alkalmából. E hatalmas réti terület óriási vagyont képez mióta ármentesítve lett és azóta folyton foglalkoztatja a esajkás községeket az a kérdés, hogy vajjon az egyes községeket, mint erkölcsi testületeket illeti-e a vagyon, vagy pedig az ott lakó birtokos polgárokat. Ez a kérdés, illetve pör a legfelsőbb fórumokat megjárta, anélkül, hogy döntés lett volna a dologban. A köznép már türelmetlen és jogokat formál a földhöz, azt mint sajátját tekinti és nem akarja megengedni, hogy a községek hasznosítsák. E miatt volt a lázongás Csurogon. A réti földeket parcellázni és bérbe adni akarta a község és hogy ezt a nép megakadályozza, mintegy 2-300 ember vonult ki a helyszínére és ellenséges, fenyegető hangulatban várta az eljáró hatósági személyeket. Ezt látva az előjáróság a járási főbírótól kért segítséget. Mire 30 esendőr és Nikovicz járási rendőrfelügyelő vezetése alatt 30 rendőr jelent meg a helyszínén a rend fentartására. Megjelent ott a távollevő főbíró helyettese Horváth szolgabíró is. A néptömeg azonban, dacára a nagy fegyveres erőnek ellenszegült, illetve megakadályozta a parcellázást, amikor is összeközeledésre került a dolog. Hála a esendőrség és a rendőrfelügyelő tapintatos eljárásának, nagyobb baj nem keletkezett. Egy esendőr és két rendőr karján könnyű sebet ejtettek a letartóztatás alkalmával. Az izgatók közül 50-et letartóztattak. A lázongásról a főbíró táviratilag jelentést tett felettes hatóságának. — A réti további parcellázását folytatják.

Véres verekedések. A bajai-uton levő Weigand-féle vendéglőben jó bor és muzsikaszó mellett vígan voltak vasárnap este. A bor göze többeknek az agyába szállt.

conai öblöt bekerítő hegyeket, már a dugóhúzóhoz hasonlító csavarmentes tornyot is tisztán láttam és még mindig olyanféle érzésem volt, mintha összes zsigereimet kiszédtek volna és nem volnék egyéb, mint egy üres, kiellen barlang.

Nagy vagyont szerezhettek, aki biztosan ható szert tudna ezen baj ellen. Sajna! ilyen szerünk eddigél csak egy van: nem szállani hajóra. A tapasztalás bizonyítja, hogy a telt gyomor könnyebben bírja, mint az üres, hogy a hajó közepreszén, a szabadban kisebb a veszedelem, hogy jobb a hatalmas kürtök alját nézegetni, mint a tetejét és legjobb nem félni. Persze, a szilárd, jól fegyelmezett akarat urrá lépzen baj fölött, de biztos meenedeket ez se nyújt. Még a legflegmásabb temperamentum is azon kapja rajta magát, hogy beadta a kulcsot és most már nem az akarata érvényesül.

Utóbajok jóformán sohase fordulnak elő. Ez a tudat és az önmagát való megfigyelésben található öröm némileg kártalanítja az embert, az átélt szenvedésekért.

Rabos Márton.

Egy Pality nevű polgár szóvitába elegyedett asztaltársaival. Ezek közül eddig még ismeretlen barátja, hogy szavainak nagyobb nyomtatékat adjon, areul ütötte, Weigand vendéglős, hogy a verekedést meggátolja, szétválasztotta a feltűzött társaságot és sógora segítségével Palityot kidobta az utcára. Pality erre annyira felhősült, hogy zsebkését előrántva Weigandot meg akarta szurni, ez azonban kezéből a kést kicsavarta és Palityot többször megszurta. A dulakodás közben Weigand sógorát is valószínűleg Pality hasbaszurta. A rendőrség Listyevits Titusz főkapitány helyettes vezetésével még az éj folyamán és tegnap délelőtt széleskörű nyomozást indított. Többeket letartóztattak.

Ugyancsak vasárnap éjjel a Cservenka városrészen Nenadov Sztévo (Debelyács) egy közismert verekedő belekötött Kekezovics Antal, Kirschner N. és Kekezovics Márton polgárokbá s koresmárol-koresmára kísérve, végre egy szűk utcában utolérte őket és bicskájával Kekezovits Antal felé szurt. Kekezovits Antal kitért a dőfés elől és saját késével oly szerencsétlenül szurta meg ellenfelét, hogy rögtön összeesett. Kekezovits Márton és Kirschner megugrottak. A megsérültet a kivonult rendőrség az utca porában találta meg és szállította be a kórházba. A sok vérvesztés következtében Nenadov valószínűleg belepustul súlyos sebeibe. Mindkét vizsgálatot Listyevits Titusz h. főkapitány vezeti páratlan buzgalommal és körültekintő gondossággal. Kekezovits Antal beismerésben van.

A D. M. K. E. zombori fiókja. A Délmagyarországi magyar közművelődési egyesület kereskedelmi osztálya Zomborban tartja meg a legközelebbi gyűlését Perjéssy László osztályelnök elnökelete alatt. Ugyanakkor, az osztálygyűléssel kapcsolatosan alakul meg a D. M. K. E. zombori fiókja is.

Kőművesek sztrájkja. A zombori kőműves segédek tegnap d. e. 10 órakor kimondták az általános sztrájkot, mivel Pfeiffer építő mester, kit mintegy 2 hete ok nélkül elhagytak, szervezeten munkásokkal folytatja az építkezést. Így akarnak reáhatni, hogy munkáikat bocsássá el és újra őket állítsa munkába. A bekéltető tárgyalások folynak.

Munkásközvetítés. A titeli Tiszaduma védőtöltés építési vállalata Kabol község határában létesítendő Dumatöltés magasítási és szélesítési munkálataihoz 3000 kubikost és 100 kordélyost keres mielőbbi belépésre. A munka ez év karácsonyáig tart. Alapár kubik munkáért 36, kordély munkáért 40 fillér köbméterenként. — A munkások addig a munkahelyre el ne induljanak, míg alkalmaztatásuk előre biztosítva nincs, nehogy hiába fáradjanak. A munkások forduljanak a községi munkásközvetítőhöz. A községi munkásközvetítők jelentkezés esetén forduljanak a fenti vállalathoz és az elszegődött munkások számáról a törvényhatósági munkásközvetítőt értesítsék.

Női kereskedelmi tanfolyam Ujvidéken. Mint mult számunkban említettük, Ujvidéken az ottani kereskedelmi iskolával kapcsolatosan a kereskedelemügyi miniszterium engedélyével női kereskedelmi tanfolyam állítottatott fel. Az intézmény iránt az első napokban vajmi csekély érdeklődés mutatkozott és félő volt, hogy a női kereskedelmi iskola nem lesz megteremthető. Az elmúlt hét utolsó napjaiban 21 nőhallgató jelentkezett és így a kereskedői világ nagy öröme a tanfolyam megnyílhatott. A tanfolyamra beiratkozott Zomborból Aczél Ilonka.

Névváltoztatás. Csira József szabadkai lakos nevét belügyminiszteri engedéllyel „Halász”-ra változtatta.

Házasság. Dr. Békey Nándor szegedi ügyvéd folyó hó 24-én tartja esküvőjét Spitz Margittal Palánkán.

Hadzsy János szobra. A topolyai Hadzsy János szoborbizottság a napokban ülést tartott, melyen Teles Ede szobrász is résztvett, aki kijelentette, hogy a rendelkezésre álló 5000 korona egy 3 1/2 méter magasságu mellszobor költségeit fedezi. A honorárium külön megállapodás tárgyát képezné. A szobor 1906. július 13-ra Hadzsynak, a volt bácskai „Csodadoktor” halálának harmadik évfordulójára készülhetne el. A bizottság a művészt a tervezet elkészítésével megbizta.

Kazánfűtő- és gépkezelő-tanfolyamok a szegedi m. kir. állami ipari szakiskolával kapcsolatban. Kazánfűtő tanfolyam megnyílik minden év október hó 15-én. E tanfolyamon részt vehetnek azon fémiparosok, kik 18-ik évüket betöltötték s olyan munkások is, kik gép mellett vannak alkalmazásban. A tanfolyamra beiratkozni lehet október hó 12., 13. és 14-én este 6 órától 8 óráig. Beiratkozásnál a munkakönyv és erkölcsi bizonyítvány, valamint a keresztlevél bemutatandó. A tanfolyam tandíja 10 korona, melyet beíráskor minden iratkozó tartozik lefizetni. A tanfolyam bevégezése után a tanfolyamban résztvevők a helyi vizsgáló bizottság előtt 6 kor. vizsgadíj lefizetése után vizsgát tesznek s fűtői képesítést nyernek. A tanfolyam tart körülbelül 8 hétig. — Lokomobil és cséplőgépkezelői tanfolyam. E tanfolyam megnyílik minden év január 3-án. E tanfolyamban résztvehetnek azon fémiparosok, kik a fűtői képesítést megnyerték. A tanfolyamra beiratkozni lehet december 30-án és január 2-án este 6 órától 8 óráig. A tanfolyam tartama körülbelül 10 hét. A tanítási díj 20 korona, mely a beíráskor lefizetendő. A tanfolyam végeztével a résztvevők a lokomobil és cséplőgép kezeléséről a helyi bizottság előtt 10 korona vizsgadíj lefizetése mellett vizsgát tesznek s ennek alapján lokomobil és cséplőgépkezelői képesítést nyernek. — Stabil gépkezelői tanfolyam. E tanfolyam minden évben március hó 20-án nyitatik meg. Ebben résztvehetnek azon fémiparosok, kik a lokomobil és cséplőgépkezelői képesítést megnyerték. A tanfolyam tartama körülbelül 10 hét. A tanítási díj 20 korona, mely a beíráskor lefizetendő. Beiratkozni lehet március hó 17., 18. és 19-én este 6 órától 8 óráig. A tanfolyam végeztével a résztvevők a stabil gépek kezeléséről a helyi bizottság előtt levizsgáznak, mely után stabil gépkezelői képesítést nyernek. E vizsga díja 10 korona. Beiratkozni a tanfolyamokra az ipari szakiskola igazgatóságánál kell. Mars-tér 7. szám I. emelet 23. szám.

Megakadályozott öngyilkosság. Gajdos András moholi lakos a szálláson összeszólalkozott szomszédaival és ezt annyira szívére vette és annyira bántotta becsületét, hogy öngyilkosságra szánta magát. Bejött a szállásokról Moholra, Muzslai koresmájába elhívatta rokonait és barátait, tudatta velük életuntségát és végrendeletet csinált, egyben kérte rokonait, hogy családjáról gondoskodjanak. Ezután érzékeny bucsút vett és eltávozott. A rokonok felhívták a rendőrök figyelmét Gajdosra és mindön pénteken délután a Tiszába ugrott, rögtön ott volt a segítség és Gajdos jó nyári fürdőnél egyébben nem részesült.

Elfogott betörők. A Vojnits Gyula dr. és Barta Antal dr. lakásaiban elkövetett betöréses lopások tetteseit elfogták. Székesfehérvárról érkezett rendőrségi értesítés alapján állapította meg a szabadkai rendőrség, hogy az ott hasonló bűneseményeknél tetten kapott betörők egyike Bojnicsi Miklós szabadkai ember, aki épen a betörések elkövetésekor Szabadkán tartózkodott. Bojnicsinál akkor egyesek betörő szerszámokat is láttak. A betörőket most a székesfehérvári vizsgálóbírósnál hallgatják ki, hol a Szabadkán elkövetett betörésekért is kérdőre vonják őket.

Tüzeset. Heincz Albert ferencsatornai üzletigazgató, műszaki tanácsos kissetapári szállásán folyó hó 13-án kigyult két kazal szalma és három kazal pelyva, a tüzet az ósziváci önkéntes tűzoltóság közbenjöttével sikerült eloltani. A tűz keletkezésének oka ismeretlen.

Közkereseti társaságok adója.

Több kereskedelmi és iparkamara felkérte a kereskedelemügyi minisztériumot oly irányú intézkedésre, hogy a virilisták összeírásánál a közkereseti társaságok adója a cégtulajdonosok adójaként vétessék számba. A kormány ez ügyben a közigazgatási bíróság döntését provokálta, amely döntvény a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara értesítése szerint így szól: „A virilisták névjegyzékének megállapításánál a közkereseti társaságok által fizetett egyenes állami adók a cégtulajdonosok adójaként számbaveendőek, ha magából az adóhivatal kimutatásából kitűnik, hogy az adó a társaság tagjai közt miként oszlik meg, vagy pedig ha egyébként igazoltatik, hogy az adó alapját képező társasági vagyonhoz, vagy jövedelemhez a társaság egyes tagjainak milyen arányban van joga.” A Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara erről ez uton is értesíti az érdekelt üzleti és iparosköröket oly céllal, hogy jogaik érvényesítésénél e döntvény értelmében járassanak el.

Az elbocsájtott munkás bosszúja. Lovlyanszki Lázár újvidéki kuttisztító pénteken reggel egy előtte ismeretlen embert fogadott fel, hogy neki munkájában segítkezzen, miután azonban a munka folyamán azt tapasztalta, hogy az illetőt nem használhatja, ezt kifizette és elbocsájtotta. Az ismeretlen ezért bosszút forralt és este a hazatérő Lovlyanszkit kilesve, hasba szurta. Lovlyanszkit súlyos sérülésével a kórházba szállították. A tettest a rendőrség Gajdos Pál személyében kinyomozta és letartóztatta.

Baleset. Gádon folyó hó 16-án egy halárusító: Feit József kisköszegi lakos vágató kocsival oly erővel hajtott neki egy kerékvetőnek, hogy a kocsiból úgy ő, mint 12 éves fia kibukott, minek következtében a szerencsétlen ember agyrázkódást kapott s másnap reggelre meghalt. A fiúnak semmi baja sem történt.

Eltűnt. A budapesti rendőrségnél Ognyenovits Mária 15 éves zombori illetőségű leány eltűnése jelentetett be.

Öngyilkos leány. A mult héten egy fiatal óbecsei leány akart megválni az élettől. Tóth Julianna nagyon elkeseredett valamin és feltétlenül meg akart halni. Hogy biztosabb legyen a halál, kétféle mérget is készített. Egy pohárban marólugot és egy másikban gyufaoldatot. Előbb a marólugot itta meg, de ez amint fölmarta a nyelvét, torkát, oly szörnyű kint érzett, hogy már nem volt ereje a másik mérget bevenni. A súlyosan megsérült leányzó élet-halál közt lebeg.

Művészet — Irodalom.

„Uj Világ.” A St. Louisban megjelenő „Uj Világ” az agg Madarász Lászlótól, aki nyegvenyolcban Magyarország rendőrmisztère volt és most Missouri államban él, rendkívül érdekes és történelmi fontosságú visszaemlékezéseket közöl. Az aggastyán, aki szeptember 22-én éri el 95 éves korát és most hazakészül, fivérének, Madarász József képviselőnek látogatására, leírja barátságának történetét Kossuth Lajossal, találkozását Deák Ferenczel és megemlékezik a nagy idők egyéb nagy embereiről is. Megemlékezik Görgey Arthurról is, akit árulónak tart és aki Madarász Józsefet és Lászlót, mert igaz hazafiak voltak, Aradon a világosi fegyverletételkor halálra kerestetett és fel akart akasztatni. Megemlékezik Madarász arról is, hogy Görgey mily lealacsonyítólag nyilatkozott Kossuth Lajosról és Világosnál a Bohus kastélyban így szólt: Azt a gazember Kossuthot futni hagytam, de a két Madarászt fel akarom akasztatni. Madarász apó történelmi memoárjait az „Uj Világ” szerkesztőjéhez, Dömötöri Né-

meth Péterhez írja levelek alakjában és a lap hétről-hétre a legérdekesebb dolgokat hoz napfényre a régi daliás időkben. Az Uj Világ tizedik számában ezenkívül temérdek érdekes cikk és kép van. A négyzsinnyomatu gyönyörű, izléses címlapon gróf Vay Pétert, a híres magyar misszionáriust látjuk, amint a clevelandi róm. kath. magyar templom előtt bucsut vesz a clevelandi magyaroktól és a lovagegyelet tagjaival. Több képen mutatja be az Uj Világ Atlantic Cityt, ezt a világhírű amerikai tengeri fürdőt és Eureka Springs arkansasi gyógyfürdőt. Látjuk képekben a st. louis magyarságot egy erdei kiránduláson és látjuk Missouri állam magyar farmerjeit a barackszüret alkalmából. Az Uj Világ regényt is közöl és mondhatni, hogy a világon létező magyar lapok legérdekesebbje. Előfizetési ára egész évre 10 korona, mely összeg magyar bankjegyekben egyszerű ajánlott levélben is beküldhető a következő címre: Uj Világ Publishing Co., St. Louis Mo., U. S. A. Box 1385. Mutatványszám ingyen.

Egy lapnak szencziós ujtása. Az utóbbi időben nagy világlapok mindinkább meghonosítják azt az ujtást, hogy az eseményeket történetük pillanatában fényképekben megörökítik és olvasóiknak bemutatják. Ezen világlapokkal a Magyar Hírlap független politikai napilap nemcsak lépést tartott, de sőt messze felülmulta őket, amennyiben nap-nap után remek fényképekben mutatja be a napi eseményeket és azok szereplőit és egyébként is folyton eleven, friss és bő tartalommal jelenik meg. A „Magyar Hírlap” Budapesten este jelenik meg és kora reggel odaérkezik minden vidéki városba. Előfizetési ára havonként 2 korona 40 fillér, negyedévenként 7 korona. Ezen előfizetési árért az előfizetők hához szállítva kapják a lapot, ezenfelül havonként egy kötet elsőrangú íróktól származó regényt és karácsonyra egy pazar kiállítású diszalbumot ad ingyen a lapkiadó. Mutatványszámot bárkinek küld, ha ebbeli kívánságát a kiadóhivatallal, Budapest V., Honvéd-utca 10., tudatja.

Sport.**Motor- és kerékpár-verseny.**

Nagy sportesemény színhelye volt vasárnap az ujszegedi versenypálya. Akkor rendezte a Szegedi Atlétikai Club az idei második nagyszabású motor- és kerékpárversenyét. A verseny érdekességét nagyban fokozta azon körülmény, hogy a versenyek keretében négy klasszikus verseny került előtérre és pedig Szegedváros 1 km. bajnoksága, Délmagyarország 10 km. bajnoksága, Délmagyarország 25 km. bajnoksága és a motorversenyzők 5 kmeteres bajnoksága.

Törvénytörés.

Ki ellen fordulhat a kereskedő, ha jegyesek közösen vásároltak nála? A „J. K.” írja: Ha két személy jelenik meg vétel céljából a kereskedő üzletében, a vevők felelőssége szempontjából az a döntő körülmény a szajnai törvénytörés szerint, hogy a kereskedő tulajdonított-e annak a körülménynek nagy jelentőséget, hogy mindketten kötelesek a vételért megfizetni. A felek vélelmezett szándékának figyelembevételével kell a kérdést elbírálni. Ha a völegény menyasszonyával egy ékszerboltba megy vásárolni, az ékszerek vétel-áráért a törvénytörés szerint csak a völegény felelős.

Közgazdaság.**Széna, szalma, takarmány.**

(Fuchs József takarmánynagykereskedő heti jelentése Budapest, V., Nádor-utca 11.) A hetivásáron szénában és szalmában csekély behozatal és jó kereslet volt. Eladatott: középminőségű jobb és elsőrendű széna 2.50—3.00, muhar 3.20, alomszalma 1.50, zsupszalma 1.80, szecska 2.30 kor. per 50 kiló fuvaronként hához szállítva. Préselt széna 2.80—3.00, préselt szalma 1.40—1.60 kor. per 50 kiló a józsefvárosi pályaudvaron. Gabonaneműek: zab 6.25—6.45, tengeri 8.70, rozs 6.40, árpa 6.30 kor. 50 kilónként.

Katonai tenyészkanalok. Az országos magyar gazdasági egyesület értesítése szerint az idejé még tenyésztésre alkalmas katonai kanaló kiosztásával a Csongrád vármegyei gazdasági egyesület Szentesen meglett bizva, miért is az érdeklődők kérésükkel oda forduljanak. Megemlítjük, hogy összesen körülbelül csak 20 tenyészkanaló kerül átadásra.

A komlópiacról. Szept. 12. Nemes csak nálunk, de Középeurópában is a vége felé jár a komlószedés. Hazánkban is általában kielégítő a termés, a Küküllővölgyön s a Bácskában közepesen is valamivel jobb, sajnos a főbb külföldi helyekről is kielégítő termés híre olvasható. A minőség szintén jó, helyenként ugyan könnyű a toboz, de a lapulin finom illatu, ami az uralkodott meleg időjárásnak köszönhető. Mig nálunk jól szárad a komló, addig Cseh- és Bajorország néhány vidékéről nedvesen került a piacra s így nem igen keresik; Anglia egy-két vidékén a penész lépett fel. Az üzletben általában lanyha a hangulat, Nürnbergben nedves portékát nem szívesen vesznek, vagy igen kis áron: 50 kilónként spaltiért 70—80, hallertoniért 52—80, bádeniért 40—60 márkát fizettek. A saazi piacon se nagyon élénk a forgalom: saazi és vidéki komló 50 kg.-ja 96—100—120 s egy kevés 130 koronán kelt el, ugyanott auschait 80, morvát 80—100, galiciait 90, stájert 70—80, magyart 70—75 koronán adtak el: de ez utóbbi nem volt jól szárítva!

Szept. 15. Most jött hírek szerint Délmetországban, különösen Württembergben s Badenben általában és Csehország hegyes helyein esős az időjárás s a komló tökéletlenül szárad, nyugati Csehországban pedig befejeződve a szedés. sok helyen csak 1/3—1/2 termés következett be. A kereskedők már jobban mozognak, sűrűbben vásárolnak Galiciában, Stájertben (80—100 kor.), sőt egy-kettő már hozzánk is átjött — de még csak szemlélődnek! A fenti hírek nyomán igen ajánlatos, hogy komlónkat a lehető legtökéletesebbre, szép színűvé szárítsuk s másodsor, hogy egész szigorúan kitisztogassuk minden hibás, tarka, apró tökéletlen toboztól: így elsőrendű terméket állíthatván elő, azzal még mindig tisztességes árat érhetünk el. Most is az a felfogásunk, hogy termésünk felét most bocsássuk piacra (70—80 koronás per 50 kgr. áron), a másik felére várjuk meg a londoni börze novemberi kereslet-kiálat bilancát! Leggyorsabban juthatunk piacra most az O. M. E. K. saazi bizományosa (J. Schwarekopf) útján: Segesvárról 40%-os tarifakedvezmény segíti a kivitel: Segesvárt s a bácskai Petrócön is esendesség van még, előbbi helyen hetenként csütörtökön, utóbbi helyen pénteken van a komlóvásár.

HIRDETÉSEK.

Hirdetmény.

A „Bácsgyulafalvai tejszövetkezet“ törvényes módon a feloszlást kimondotta s feloszlik.

Hitelezők felhivatnak, hogy követeléseiket **6 (hat) hónapon belül** az alulírottaknál adják be.

Ezen tejszövetkezet összes használat alá eső tárgyai **szabad kézből eladók** és ezek bármikor a helyszínen megtekinthetők.

Bácsgyulafalván, 1905. évi szeptember hó 15-én.

Dörner Ferenc s. k., Gauder Ferenc s. k.,
cégjegyzésre jogosultak. *—1

4994. szám.
kig. 1905.

Pályázati hirdetmény.

Petróc községben lemondás folytán üresedésbe jött végrehajtói állásra pályázatot hirdetek.

Ezen állás évi 700 kor. készpénz fizetés, havi előleges részletekben a községi pénztárból fizetendő, — és a végrehajtási díjnak szabályrendeletileg megállapított felerészével van egybekötve.

Felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy szabályszerűen okmányolt kérvényeiket alulírott szolgabíróhoz **folyó évi szeptember hó 25-ig** annál is inkább nyujtsák be, mert a később érkező kérvény figyelembe nem fog vétetni. A tót nyelv ismerete megkívánatik. Ujvidék, 1905. szeptember hó 9-én.

Mezey Imre,
főszolgabíró.

Pályázati hirdetmény.

Kerény községben előléptetés folytán üresedésbe jött német-magyar tan nyelvű római kath. tanítónői állásra pályázat hirdettetik.

Javadalmazása: 1. 800 korona készpénzfizetés; 2. női kézimunkatani-tásért 60 korona; 3. a törvényes ötöd-éves korpótlék.

A pályázóktól megkívánatik a magyar és német nyelvben teljes jártasság. Megjegyzendő, hogy ezen állás csak ideiglenes, míg t. i. az apácák elfoglalják a leányoktatást.

Pályázati határidő **október hó 10.** A megválasztott tartozik állását október hó 15-én elfoglalni.

A kellőleg felszerelt kérvények a kerényi róm. kath. iskolaszékre címezve Nagyságos és főtisztelendő Mészner István apát-esperes-plébános urhoz Bezdánba (Bács m.) küldendők. 2—1

Kerény, 1905. szeptember 11.
Schauer Ferenc, Pevny Domonkos,
r. k. iskszéki elnök. r. k. iskszéki jegyző.

Pályázati hirdetmény.

Kerény községben egy ujonnan szervezett német-magyar tan nyelvű róm. kath. tanítói állásra pályázat hirdettetik. Javadalmazása: 1. 800 korona készpénzfizetés; 2. a törvényes ötöd-éves korpótlék.

Ezen állás csak ideiglenes t. i. míg az apácák elfoglalják a leányoktatást. Pályázhatnak férfiak és nők, kik a német nyelvben teljes jártassággal bírnak. A megválasztott tartozik a kántortanítót de csakis betegsége alatt díjtalanul helyettesíteni, miért is a zenében jártások előnyben részesülnek. Pályázati határidő **szeptember hó 29.** Az állás október hó 1-én foglalandó el. A kellőleg felszerelt kérvények a kerényi róm. kath. iskolaszékre címezve, Nagyságos és főtisztelendő Mészner István apát-esperes-plébános urhoz Bezdánba (Bács m.) küldendők. 2—2

Kerény, 1905. szeptember 8

Schauer Ferenc, Pevny Domonkos,
r. k. iskszéki elnök. r. k. iskszéki jegyző.

8814 polg. 1905. szám.

Hirdetmény.

A zombori kir. törvényszék mint urbéri bíróság közhírré teszi, hogy a szentfülöpi 1. sz. betét A. lapján felvett közös urbéri legelőnek a jogosultak között felosztását 150 hold területnek kifutóul és borjulegelőül osztatlan állapotban meghagyása mellett a m. kir. földmívelési miniszter 1905. évi május hó 18. napján 36600 VII. 1—A/1/905. szám alatt kelt rendeletével megengedvén, Krevenska József és társai szentfülöpi lakosok kérelmére a felosztás megengedhetőségét tárgyzó kérdés eldöntésére szükséges nyomozás megtétele és a szükséghez képest az érdekeltek megszavaztatása végett Szondy Mátyás kir. tszéki bírót küldte ki, s mindezeknek fogantatására határnapul **1905. évi október hó 7. napjának délelőtti 9 órája** Szentfülöp községhezához kitűzetik, amikorra az érdekeltek oly hozzáadással idéztetnek meg, hogy az eljárás további folyamán személyenkénti vagy értesítés elvárása nélkül érdekeik képviseléséről gondoskodjanak.

Egyben értesítetnek az érdekeltek, hogy a szavazásra jogosítottaknak névjegyzéke a tárgyalás napját megelőzően 8 napon át a szokott hivatalos órák alatt a községhezán megtekinthetésre nyitva tartatik, s hogy az ellen netáni észrevételeiket és kifogásaikat a fenti határnapon a szavazás megkezdése előtt a bírói kiküldöttnél szóval vagy írásban előadhassák; továbbá értesítetnek, hogy szavazni csak személyesen, vagy e célra különösen meghatalmazott által és pedig csak közjegyzőileg hitelesített meghatalmazás alapján lehet, és hogy az atyai hatalom, gyámság vagy gondnokság alatt álló érdekeltek helyett az atya, gyám vagy gondnok, illetve a gyámhatóság által kirendelt ügygondnok szavazhat; végül értesítetnek, hogy amennyiben a fenti határnapon a megjelent érdekeltek közül a felosztásnak senki ellene nem mond és szavazást nem kíván, a meg nem jelentekre tekintet nélkül fog a felosztás megengedhetősége kérdésében határozat hozatni, szavazás esetében pedig a meg nem jelentek, valamint azok, akik megjelentek ugyan, de nem szavaznak, a felosztást ellenzőkhöz fognak számmittatni.

Zomborban, 1905. évi szeptember hó 6-án, a kir. tszék mint urb. bíróság.

Gozdu Elek,
kir. tszéki elnök.

1619. sz. 1905.

Pályázati hirdetmény.

Oszivác község előljárósága lemondás folytán üresedésbe jött lovasrendőri állásra pályázatot hirdet. Felhivatnak az ezen állást elnyerni óhajtók, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényeiket **1905. évi október hó 1-ig** ezen község előljáróságánál nyujtsák be.

A lovasrendőri állás javadalmazása: teljes felszerelés (ruházaton kívül) és a községi pénztárból utólagos havi részletekben folyósítandó 720 korona készpénzfizetés.

Oszivác, 1905. szeptember 13.

Schüsler Károly, Petrovits Triva,
s. jegyző. 2—1 bíró.

770. szám.

1905.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. § a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a zombori tek. kir. törvényszék 1904. évi 12906/polg. számú végzése következtében dr. Gaál István zombori ügyvéd által képviselt a zombori első önszegélyző szövetkezetnek javára Malesevičs Alexandra és társa zombori lakosok ellen 1200 kor. s járulékaik erejéig 1905. évi február hó 22-én foganatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 1631 koronára becsült következő ingóságok u. m.: butorok és zongora nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a zombori kir. járásbíró-ság 1905. évi V 3/6. számú végzése folytán 1200 korona tőkekövetelés, ennek 1904. évi augusztus hó 29. napjától járó 6% kamatai és eddig összesen 133 kor. 16 fillérben bíróilag már megállapított költségek erejéig Zomborban 1. rendű alperes lakásán leendő esközlésére **1905. évi szeptember hó 28. napjának délelőtti 8 órája** na áridőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. c. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni. Zomborban, 1905. szeptember hó 12-én.

Cservenka Lajos,
kir. bír. végrehajtó.

5571/905.

Pályázati hirdetmény.

Tiszaistvánfalva községben elhalálozás folytán megüresedett községi jegyzői állásra ezennel pályázatot hirdetek s felhívom a pályázni óhajtókat, hogy képesítésüket igazoló szabályszerűen felszerelt kérvényeiket hozzám **f. évi október hó 8-áig** annál is inkább nyujtsák be, mert a később érkezőket figyelembe venni nem fogom.

A jegyzői állással járó illetmények a következők:

1. 1200 korona készpénzfizetés.
2. Természetbeni lakás.
3. 1/2 telek földre eső legelőilletmény hasznélvezete, mely után az adót a jegyző fizeti.

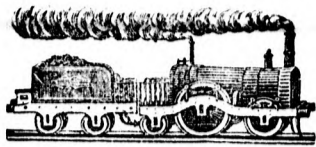
4. 6 öl kemény tűzifa.
5. Szabályrendeletileg megállapított magánmunkálati díjak.

Megjegyzem, hogy a német nyelv tudása megkívánatik.

Ujvidék, 1905. szeptember 12-én.

Mezey Imre,
főszolgabíró.

3—2

A magyar királyi államvasutak nyári menetrendje.

ÉRVÉNYES 1905. ÉVI MÁJUS HÓ 1-ÉTŐL.

Oda						Budapest—Zimony—Belgrád.						Vissza	
gyorsv.	szem. v.	szem. v.	szem. v.	gyorsv.	szem. v.	szem. v.	szem. v.	gyorsv.	szem. v.	tv. sz. sz.	gyorsv.		
7.00	7.15		1.55	3.20	10.10	ind. BUDAPEST k. p. u.	érk.	5.45	9.50	1.00	6.55	10.00	
10.15	12.37		6.15	6.36	4.22	érk. SZABADKA	ind.	11.50	5.05	9.51	1.52	6.37	
	1.26	4.15		6.48	5.32	ind. SZABADKA	érk.	10.58	7.23	9.39	1.26	9.08	
	1.56	4.43		7.10	6.01	Csantavér		10.26	6.53		1.02	8.18	
	2.21	5.09		7.25	6.27	Bács-Topolya		10.02	6.31	9.07	12.41	7.31	
	2.47	5.36		7.05	7.05	Hegyes-Feketehegy		9.31	6.02		12.14		
	3.07	5.55		7.55	7.27	Verbász		9.06	5.37	8.39	11.57		
	3.28	6.17			7.46	O-Kér		8.41	5.13		11.39		
	3.45	6.34			8.13	Kiszács		8.21	4.54		11.21		
	4.06	6.55		8.37	8.34	érk. UJVIDÉK	ind.	7.46	4.30	7.56	11.00		

Oda				Baja—Ujvidék				Vissza			
v. v.	v. v.	v. v.	sz. v.	sz. v.	v. v.	v. v.	v. v.	sz. v.	v. v.	v. v.	v. v.
	4.00	7.12	1.15	ind. BAJA	érk.	9.15	3.23	6.50			
	4.11	7.22	1.25	Baja-szállásváros		9.08	3.15	6.42			
	4.25	7.35	1.38	Vaskút		8.53	2.59	6.26			
	4.51	8.00	2.01	Gara		8.32	2.37	6.00			
	5.09	8.17	2.16	Rigyica		8.17	2.17	5.35			
	5.37	8.45	2.39	Sztanisics		8.00	1.57	5.12			
	5.56	9.03	2.56	Gákova		7.36	1.28	4.40			
	6.15	9.22	3.14	Nenadics		7.15	1.08	4.16			
	6.25	9.32	3.23	érk. ZOMBOR (étk.)	ind.	7.05	12.57	4.05			
2.25	6.51		3.51	ind. ZOMBOR (étk.)	érk.	6.20	11.20	7.00			
2.31	6.57		3.57	Zombor-vásártér		6.13	11.13	6.52			
2.41	7.07		4.07	Fernbach-szállás		6.04	11.04	6.41			
2.50	7.16		4.16	Zsárkóvác		5.56	10.56	6.32			
3.06	7.30		4.30	Ó-Sztapár		5.42	10.42	6.15			
3.35	7.49		4.49	Bresztovác		5.27	10.28	5.51			
4.05	8.10		5.12	Hódásáh		5.02	10.02	5.21			
4.46	8.35		5.37	Parabuty		4.43	9.45	4.43			
5.00	8.49		5.51	Paraga		4.22	9.25	4.10			
5.40	9.16		6.09	ind. GAJDOBRA	érk.	4.04	9.09	3.26			
5.54	9.30		6.23	Bulkesz		3.50	8.55	3.11			
6.16	9.45		6.38	Petrovác-Glozsán		3.39	8.44	2.59			
6.50	10.10		7.03	Futtak		3.10	8.16	2.20			
7.13	10.31		7.25	érk. UJVIDÉK	ind.	2.45	7.51	1.40			

Oda				Szabadka—Dálya				Vissza			
v. v.	sz. v.	gy. v.	sz. v.	sz. v.	gy. v.	sz. v.	v. v.	sz. v.	gy. v.	sz. v.	v. v.
5.00	2.02	6.50	6.55	ind. SZABADKA	érk.	6.50	9.41	12.59	10.35		
5.25	2.26		7.25	Tavankút		6.17		12.37	10.09		
5.45	2.46	7.19	7.53	Bajmok		5.53	9.11	12.20	9.51		
6.16	3.17	7.41	8.32	Nemes-Militics		5.02	8.46	11.44	9.10		
6.30	3.31	7.53	8.50	érk. ZOMBOR	ind.	4.40	8.35	11.27	8.51		
7.28	4.00	8.13		Prigl-Szent-Iván			8.14	10.55	8.14		
7.42	4.13	8.23		Szóna			8.04	10.37	7.53		
7.54	4.24	8.33		érk. GOMBOS	ind.		7.55	10.25	7.40		
9.18	5.25	9.13		ind. ERDŐD	érk.		7.20	9.17	6.08		
9.30	5.37	9.23		érk. DÁLYA	ind.		7.09	9.05	5.50		

Oda				Szabadka—Ó-Becse				Vissza			
v. v.	sz. v.	sz. v.	v. v.	sz. v.	gy. v.	sz. v.	v. v.	sz. v.	gy. v.	sz. v.	v. v.
	4.40	1.32		ind. SZABADKA	érk.	8.34	5.25				
	5.08	2.00		Békova		8.07	4.58				
	6.19	3.21		érk. ZENTA	ind.	6.40	3.40				
	7.47	5.27		Ada		5.26	2.19				
	8.10	5.42		Mohol		5.05	2.02				
	8.30	6.02		Bács-Petrovoszellő		4.39	1.37				
	8.56	6.28		érk. ÓBECSE	ind.	4.10	1.10				

Oda				Szabadka—Baja				Vissza			
sz. v.	sz. v.	sz. v.	sz. v.	sz. v.	sz. v.	sz. v.	sz. v.	sz. v.	sz. v.	sz. v.	sz. v.
4.50	10.30	1.47	7.00	ind. SZABADKA	érk.	9.29	12.48	6.20	10.28		
5.25	11.09	2.22	7.35	Csikéria		8.56	12.16	5.48	9.52		
6.03	11.46	2.54	8.07	Bács-Almás		8.34	11.55	5.27	9.22		
6.09	11.51	3.00	8.13	Almás		8.19	11.40	5.12	9.06		
8.33	12.15	3.26	8.42	Bikity-Borsód		7.54	11.15	4.47	8.38		
7.07	12.48	4.00	9.16	érk. BAJA	ind.	7.17	10.40	4.12	7.47		

Oda				Ó-Becse—Ujvidék				Vissza			
sz. v.	v. v.	sz. v.	v. v.	sz. v.	v. v.	sz. v.	v. v.	sz. v.	v. v.	sz. v.	v. v.
4.40	9.50	4.25		ind. Ó-BECSE	érk.	6.55	12.43	7.44			
5.05	10.21	4.49		Bács-Földvár		6.33	12.16	7.22			
5.27	10.48	5.10		Csurogh		6.15	11.47	7.03			
5.49	11.22	5.32		Zsabya		5.50	11.13	6.37			
6.04	11.45	5.47		Gospodince		5.31	10.44	6.21			
6.30	12.24	6.11		Temerin		5.14	10.20	6.04			
6.39	12.36	6.20		Járek		4.58	9.50	5.48			
6.53	12.53	6.34		érk. VASKAPU	ind.	4.43	9.31	5.31			
7.01	1.07	6.36		ind. VASKAPU	érk.	4.42	9.24	5.23			
7.25	1.35	7.00		érk. UJVIDÉK	ind.	4.17	8.55	5.00			

Oda				Szeged-Rokus—Zenta				Vissza			
sz. v.	v. v.	sz. v.	v. v.	sz. v.	v. v.	sz. v.	v. v.	sz. v.	v. v.	sz. v.	v. v.
	4.20	1.40		ind. SZEGED-ROKUS	érk.	8.51	5.45				
	4.43	2.04		Roszke		8.28	5.23				
	5.02	2.22		érk. HORGOS	ind.	8.07	5.05				
	5.03	2.35		ind. HORGOS	érk.	7.57	4.49				
	5.21	2.58		Bács-Martonos		7.39	4.31				
	5.44	3.24		O-Kanizsa		7.25	4.17				
	6.04	3.54		Adorján		6.56	3.53				
	6.29	4.19		érk. ZENTA	ind.	6.30	3.28				

Oda				Ujvidék—Vaskapu—Titel				Vissza			
sz. v.	v. v.	sz. v.	v. v.	sz. v.	v. v.	sz. v.	v. v.	sz. v.	v. v.	sz. v.	v. v.
	6.37	5.10		ind. UJVIDÉK	érk.	6.00	3.01				
	7.00	5.38		érk. VASKAPU	ind.	5.33	2.38				
	7.05	5.50		ind. VASKAPU	érk.	5.28	2.33				
	7.31	6.24		Káty		5.06	2.15				
	7.42	6.38		Tiszakálmánfalva		4.43	1.56				
	7.57	7.00		Kovil-Szent-Iván		4.25	1.41				
	8.11	7.18		Vilova—Gardince		4.04	1.26				
	8.24	7.34		Lok		3.48	1.14				
	8.37	7.50		érk. TITEL	ind.	3.32	1.00				

Oda				Kiskun-Halás—Bácsalmás—Rigyica				Vissza			
v. v.	v. v.	v. v.	v. v.	v. v.	v. v.	v. v.	v. v.	v. v.	v. v.	v. v.	v. v.
3.50	12.05	6.00		ind. KIS-KUN-HALÁS	érk.	5.44	2.27	10.24			
4.03	12.18	6.13		Kopolya		5.32	2.14	10.11			
4.20	12.35	6.29		Fehértó		5.16	1.57	9.54			
4.37	12.51	6.45		Terézhalom		5.00	1.40	9.37			
4.58	1.33	7.03		Jankovác		4.48	1.27	9.24			
5.25	2.03	7.23		Málykut		4.20	12.45	8.50			
5.48	2.26	7.44		Rudics		4.00	12.11	8.21			
5.56	2.34	7.52		érk. BÁCSALMÁS	ind.	3.51	12.00	8.10			
6.16	3.00	8.12		ind. BÁCSALMÁS	érk.	3.41	11.21	7.40			
6.36	3.20	8.28		Madarász puszta		3.26	11.01	7.20			
6.49	3.38	8.36		Bácsmadaras		3.18	10.51	7.10			
6.57	3.46	8.43		Sanac puszta		3.11	10.34	6.53			
7.17	4.11	8.53		Katymár		3.00	10.21	6.40			
7.29	4.23	9.03		Legyén puszta		2.49	9.58	6.14			
7.45											

Könyv- és könyomdai műintézet.

TELEFONSZÁM : 18.

B Á C S K A

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY KIADÓHIVATALA.

Bittermann Nándor és Fia
Zombor, vármegye palota.

Gyors és pontos kiszolgálás. Méltányos árak.

Folyóiratok, szépirodalmi és szaklapok, tudományos és közgazdasági művek, iskolai értesítők, röpiratok, gyászjelentések, váltók, táblázatok, számlák, levélfejek, névjegyek, eljegyzési és esketési kártyák, sima és dombornyomatu monogrammok, falragaszok, körlevelek, táncvigalmi meghívók, táncrendek, étlapok stb. minden e szakmába vágó munkák magyar, dalmát, szerb és német nyelven készíttetnek

csinos és izléses kiállításban.

Papir- és írószerek a bevásárlási áron.

Könyvkötőmunkák

elfogadtatnak és a kiállítási áron szállítatnak.

Községi nyomtatványokból

nagy raktár.